

ประสบการณ์การปรับตัวของเยาวชนไทยที่ย้ายถิ่นติดตามมารดาอาศัย ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

The Adaptation Experience of Thai Youths Immigrated With Their Mothers to Live in Stockholm, Sweden

สุนิสา สุขีอิตตะ¹ จิระสุข สุขสวัสดิ์² และ นีรนารถ แสนสา³
Sunisa Sukheeatta,¹ Jirasuk Suksawat² and Niranath Seansa³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การปรับตัวของเยาวชนไทยที่ย้ายถิ่นติดตามมารดา มาอาศัย ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 11-18 ปี อาศัยอยู่ ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ไม่ต่ำกว่า 1 ปี มีบิดาบุญธรรมเป็นชาวสวีเดน สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบบันทึกภาคสนาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์บริบทและเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การปรับตัวประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ดังนี้ (1) ภาวะจิตใจก่อนย้ายถิ่น แบ่งเป็น 3 ประเด็นรอง คือ 1) ไม่อยากจากเมืองไทย 2) ห่วงใยคนข้างหลัง และ 3) เรื่องราวเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง (2) อุปสรรคที่พบเจอ แบ่งเป็น 9 ประเด็นรอง คือ 1) คิดถึงเมืองไทยที่จากมา 2) รู้สึกด้อยค่าในสายตาคนอื่น 3) มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร 4) ครอบครัวย้ายคือคนแปลกหน้า 5) การไม่คุ้นเคยกับสังคม ผู้คน และวัฒนธรรม 6) ท้อแท้สิ้นหวังกับการเรียนที่ยาก 7) ขาดเพื่อนพึ่งพาตามทุกใจ 8) อาหารที่ไม่คุ้นลิ้น และ 9) ไม่คุ้นชินกับภูมิอากาศ (3) การปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่แบ่งเป็น 5 ประเด็นรอง คือ 1) เปิดใจพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 2) เคารพและสร้างคุณค่าให้ตนเอง 3) มีทักษะการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ 4) มีกิจกรรมยามว่างเพื่อคลายทุกข์และหารายได้เสริม และ 5) ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ประเด็นหลักสุดท้ายคือ (4) เป้าหมายของชีวิตแบ่งเป็น 3 ประเด็นรอง คือ 1) การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ 2) เอื้อมือคว้าปริญญา และ 3) กลับมาพัฒนาบ้านเกิด

คำสำคัญ : ประสบการณ์การปรับตัว ; การย้ายถิ่น ; เยาวชนไทย

¹ นักศึกษาปริญญาโท แผนกวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, Graduate Student in Guidance and Psychological Counseling, Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat University

^{2,3} อาจารย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, Lecturer, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat University

ABSTRACT

The purpose of this qualitative research was to explore the adaptation experience of Thai youths who immigrated with their mothers to live in Stockholm, Sweden. The key informants of research were 7 Thai youths, who immigrated with their mothers to live in Stockholm, Sweden, purposively selected based on their age of 11 – 18, stayed in Sweden not lower than one year, had a Swedish adoptive father, were able to communicate in Thai and willing to participate in this research. The employed research instruments were a semi-structured interview form, a participatory observation recording form, and a field recording form. Analysis of data was conducted using context and content analyses. Findings of the research revealed that the adaptation experience comprised 4 main themes: (1) state of mind prior to migration, which included 3 sub-themes: 1) not wanting to leave Thailand, 2) missing and caring for those who were left behind and 3) being anxious about the future. (2) The confronted obstacles which were divided into 9 sub-themes: 1) longing to be back to Thailand, 2) feeling inferior in the eyes of others, 3) having problems in using language and communication 4) family members being strangers, 5) being unfamiliar with the society, people and culture, 6) feeling hopeless and frustrated with difficulty in learning, 7) lack of friends to rely on while suffering, 8) food eaten being unfamiliar with tongue and 9) being unfamiliar with the weather. (3) The adaptation to new society which was divided into 5 sub-themes: 1) opening one's mind and being ready for adaptation to the changes, 2) building self-respect and self-esteem, (3) having skills of life in the new society, 4) having leisure time activities for recreation and extra incomes, and (5) receiving helps from different agencies. (4) The goal of life which was divided into 3 sub-themes: 1) education being really important, 2) achieving for education degree, and 3) back to develop their homeland.

Keywords : Adaptation Experience ; Immigration ; Thai Youths

บทนำ

หนึ่งในปัญหาสำคัญของสังคมโลกในปัจจุบัน คือ ความแตกต่างด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อหาเลี้ยงชีพในสถานที่ต่างๆ ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือมีความทันสมัยมากกว่าพื้นที่เดิมของตน ทั้งการอพยพย้ายถิ่นฐานภายในประเทศและการอพยพย้ายถิ่นฐานออกนอกประเทศ และปัญหาใหญ่ที่บุคคลย้ายถิ่นต้องประสบ คือ การเข้าไปอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมรวมถึงสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ทำให้ความเป็นตัวตนแต่เดิมของบุคคลต้องเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ และส่งผลให้เกิดปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านการปรับตัวของผู้อพยพ ย้ายถิ่น

จากรายงานเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของคนไทยไปต่างประเทศ (สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2556) พบว่า ในปี พ.ศ.2555 มีแรงงานไทยย้ายไปทำงานต่างประเทศอย่างเป็นทางการ จำนวน 134,101 คน

โดยอยู่ในยุโรป มีจำนวนสูงถึง 13,155 คน ซึ่งหนึ่งในประเทศที่สำคัญของทวีปยุโรปและมีพลเมืองไทยอพยพย้ายถิ่นเป็นจำนวนมาก คือ ประเทศสวีเดน

สวีเดนเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในยุโรปตอนเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมด 450,000 ตารางกิโลเมตร มีเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรือง มีการขยายงานด้านการบริการดูแลเด็ก การรักษาพยาบาล และการดูแลลูกจ้างเป็นอย่างดี จึงกลายเป็นประเทศที่ประชาชนภายในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยสูง และมีสวัสดิการจากรัฐที่ดีเยี่ยม สวีเดนมีประชากรอาศัยอยู่เพียง 9.6 ล้านคน โดยมีคนไทยพำนักอาศัยอยู่ในสวีเดนสูงถึงกว่า 33,613 คน (Thai Embassy, 2015) ซึ่งร้อยละ 80 เป็นเพศหญิงและกว่า 11,000 คนของผู้หญิงดังกล่าวได้ถือสัญชาติสวีเดน (Thailändare i Sverige, 2016) และนำครอบครัว โดยเฉพาะบุตรหลานที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน เข้าไปพำนักอาศัยอยู่ในประเทศสวีเดนเพื่อศึกษาต่อ และการได้รับ “สวัสดิการของประเทศสวีเดน”

การย้ายถิ่นฐานติดตามมารดาของเยาวชนไทยนั้นต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสังคม วัฒนธรรม ภาษา และ

รูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ที่แตกต่างและไม่คุ้นเคย โดยเยาวชนไทยต้องใช้ความพยายามในการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตัวเองเป็นอย่างมากทั้งนี้ยังมีเยาวชนไทยเป็นจำนวนมากที่มีปัญหาในการปรับตัว มีความรู้สึกแปลกแยกจากคนอื่น รู้สึกด้อยค่า รู้สึกว่าตนเองเป็นพลเมืองชั้นสอง (Mao & Sundell, 2014) จนส่งผลกระทบต่อการปรับตัวและการดำเนินชีวิต และมีจำนวนน้อยมากที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์การปรับตัวของเด็กและเยาวชนไทยกลุ่มนี้ เพื่อทราบถึงประสบการณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับเป็นแนวทางในการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม หรือจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ และพัฒนาให้เด็กและเยาวชนไทยมีความสามารถในการปรับตัวในด้านต่างๆ ในสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงและแตกต่างไปจากเดิม พร้อมทั้งมีความเข้าใจ สามารถรับมือ และต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจนเป็นที่ยอมรับในสังคมใหม่ที่ตนเองไม่ใช่เจ้าของประเทศ มีความรู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสวีเดน แต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนรากเหง้าที่แท้จริงของความเป็นคนไทย เกิดความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในความเป็นไทยของตนเอง และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวในประเทศสวีเดนได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การปรับตัวของเยาวชนไทยที่ย้ายถิ่นติดตามมารดาอาศัยอยู่ในกรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามแนวปรากฏการณ์วิทยา (Qualitative Phenomenology)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เยาวชนไทยที่ย้ายถิ่นติดตามมารดามาพำนักอาศัยอยู่ในกรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน จำนวน 7 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกเข้า คือ เป็นเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 11-18 ปี อาศัยอยู่ ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดนไม่ต่ำกว่า 1 ปี มีบิดาบุญธรรมเป็นชาวสวีเดน สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี และยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาและฝึกทักษะในการสัมภาษณ์เชิงลึก

อุปกรณ์บันทึกเสียงและชุดอุปกรณ์หูฟังสำหรับลดเสียงการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล และเนื้อหาประเด็นสำคัญเพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล อุปสรรคของการเป็นคนย้ายถิ่นประสบการณ์การปรับตัว และความหวังหรือความต้องการในอนาคต 2) แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ 3) แบบบันทึกภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกตามแนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลคนละ 50 นาที ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที จำนวน 7 คน ในกรณีที่พบว่าข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่ครบถ้วนจะนัดสัมภาษณ์เพิ่มเติม และใช้ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 7 เดือน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยเริ่มต้นจากการถอดความบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และตรวจสอบความถูกต้องก่อนวิเคราะห์บริบทและเนื้อหา แล้วนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ศึกษามาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของข้อมูล จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยถอดรหัสข้อความ (Coding) และจัดกลุ่มข้อมูลจากลักษณะที่มีความหมายคล้ายคลึงกันให้เป็นหมวดหมู่ (Categories) จากนั้นจัดเป็นประเด็นย่อย (Sub Themes) ร่วมกับการนำบริบทที่ศึกษาเข้ามาอธิบาย ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำควบคู่ไประหว่างการเก็บข้อมูลเพื่อค้นพบประเด็นใหม่ๆ และเพิ่มเติมในประเด็นที่ไม่ชัดเจนให้สมบูรณ์มากขึ้น

สำหรับความน่าเชื่อถือของงานวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการจดบันทึกภาคสนาม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การปรับตัวของเยาวชนไทยที่ย้ายถิ่นติดตามมารดาอาศัยอยู่ในกรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน มี 4 ประเด็นหลัก คือ 1) ภาวะจิตใจก่อนย้ายถิ่น 2) อุปสรรคที่พบ 3) การปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ และ 4) เป้าหมายของชีวิตดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาวะจิตใจก่อนย้ายถิ่น เป็นความรู้สึกที่ต้องลาจากบุคคลอันเป็นที่รักและอยู่ห่างไกลสังคมที่คุ้นเคยโดยไม่เห็นอนาคตของตนเองทำให้เยาวชนไทยเกิดความกังวลใจ มีประเด็นรอง 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 ไม่อยากจากเมืองไทย เป็นความรู้สึกที่แสดงถึงความผูกพันกับถิ่นกำเนิดที่เคยอาศัยมาเป็นเวลานาน แต่เพื่ออนาคตด้านการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าตลอดจนไม่อาจปฏิเสธแม่และญาติผู้ใหญ่ได้ เยาวชนไทยจึงเกิดความทุกข์ใจและกังวลใจที่ต้องลาจากญาติพี่น้องอันเป็นที่รักและลาจากเมืองไทยโดยไม่รู้ว่าอนาคตจะได้หวนกลับมาอีกหรือไม่

1.2 ห่วงใยคนข้างหลัง เป็นความรู้สึกห่วงใยบุคคลที่เลี้ยงดูตนเองมา มีความผูกพันกัน การไม่รู้กำหนดวันกลับเมืองไทยที่แน่นอนสร้างความทุกข์ใจและความห่วงใยให้บังเกิดแก่เยาวชนไทยเป็นอย่างมาก

1.3 เรื่องราวเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง เป็นความรู้สึกกังวลใจและไม่มั่นใจในเหตุการณ์ข้างหน้า การต้องย้ายไปใช้ชีวิตร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ต่างชนชาติ ย่อมสร้างความทุกข์ใจและความกังวลใจ มีประเด็นย่อย 3 ประเด็น ดังนี้

1.3.1 การยื่นขอวีซ่าถาวรเพื่อไปอาศัยอยู่ในประเทศสวีเดน มีขั้นตอนและเอกสารรับรองต่างๆ ที่ซับซ้อนและยุ่งยาก รวมทั้งต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน จึงส่งผลให้เยาวชนไทยเกิดความรู้สึกวิตกกังวล และรอคอยอย่างกระวนกระวายใจ

1.3.2 ความรู้สึกเมื่อต้องเริ่มต้นชีวิตใหม่ในต่างแดน เยาวชนไทยเกิดความกังวลใจและรู้สึกตื่นเต้นที่ต้องไปเจอสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่คุ้นเคย

1.3.3 การเตรียมพร้อมด้านภาษา เยาวชนไทยเตรียมตัวก่อนเดินทางในระหว่างรอวีซ่าด้วยการฝึกภาษาอังกฤษหรือแม้กระทั่งฝึกภาษาสวีดิช หรือที่เรียกว่า “สเวนสกา” จากการดูการ์ตูน

2. อุปสรรคที่พบ เป็นการเผชิญต่ออุปสรรคต่างๆ ทั้งจากสภาพแวดล้อม สังคม ภาษา วัฒนธรรม ระบบการศึกษา ความเป็นอยู่ อุปสรรคที่พบมี 9 ประเด็นรอง ดังนี้

2.1 คิดถึงเมืองไทยที่จากมา การที่ต้องจากบ้านเกิดเมืองนอนที่เคยอยู่อาศัย ในระยะแรกย่อมสร้างความเหงาและความคิดถึงถิ่นกำเนิด ญาติๆ เพื่อนๆ เป็นอย่างยิ่ง

2.2 รู้สึกด้อยค่าในสายตาคนอื่น เดิมคนท้องถิ่นชาวสวีเดนมองผู้อพยพทั้งหลายว่ามาเพื่ออาศัยประเทศของเขา ทำมาหากินและเป็นเพียงผู้อาศัย เยาวชนไทยจึงรู้สึกไร้ค่าและไม่มั่นใจในอัตลักษณ์ของตนเอง มีประเด็นย่อย 3 ประเด็น ดังนี้

2.2.1 การไม่ได้รับการยอมรับจากคนท้องถิ่น เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นทุกวันและปฏิเสธไม่ได้ ระดับความรุนแรงในความรู้สึกของเยาวชนไทยขึ้นกับเหตุการณ์ที่แต่ละบุคคลประสบ

2.2.2 การไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวใหม่ การเข้ามาอยู่ร่วมกันและถูกปฏิเสธของผู้หญิงไทยที่มีลูกติด สร้างความรู้สึกทางลบแก่เยาวชนไทยเป็นอย่างมาก

2.2.3 มิตรไมตรีที่ถูกปฏิเสธ การสร้างเพื่อนใหม่ โดยเฉพาะกับคนท้องถิ่นเป็นเรื่องยากเพราะมีอคติต่อผู้อพยพย้ายถิ่นซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกทางลบของเยาวชนไทย

2.3 มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร นับเป็นปัญหาหลักที่สำคัญ และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย โดยเฉพาะด้านการเรียนที่ต้องปรับตัวและรู้สึกท้อถอยกับปัญหาด้านการใช้ภาษาและการสื่อสารกับเพื่อนในห้องเรียนหรือแม้กระทั่งครูในโรงเรียน และผู้คนในสังคม

2.4 ครอบครัวคือคนแปลกหน้า แม้ผู้ให้กำเนิดแต่ไม่เคยเลี้ยงดู แม่คือบุคคลใกล้ชิดที่รู้สึกแปลกหน้า พ่อบุญธรรมชาวสวีเดนสื่อสารกันไม่ได้แต่ต้องอยู่ร่วมกัน ทำให้เยาวชนไทยเกิดความรู้สึกแปลกหน้าและไม่คุ้นชินกับครอบครัว

2.5 ไม่คุ้นเคยกับสังคม ผู้คน วัฒนธรรม สังคมสวีเดนมีความแตกต่างกับสังคมไทยอย่างมาก เช่น ผู้คน ภาษา อาหาร อากาศ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกสับสน เหนื่อยล้าเบื่อหน่าย และกดดันต่อการดำเนินชีวิต

2.6 ท้อแท้สิ้นหวังกับการเรียนที่ยาก เยาวชนไทยต้องไปโรงเรียนเพื่อรับการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีความต่างจากไทย เช่น ระบบการศึกษา ภาษา เพื่อนร่วมชั้นเรียน วิธีการสอนของครู ส่งผลให้เยาวชนไทยรู้สึกท้อแท้ เบื่อ และไม่อยากเรียนเพราะคิดว่ายากจนตนเอง ไม่สามารถทำได้

2.7 ขาดเพื่อนพึ่งพาอาศัยทุกหัวใจ เมื่อเยาวชนไทยเกิดความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง เหน็ดเหนื่อย ในเมืองไทย พวกเขาไม่สามารถระบายหรือบอกเล่าเรื่องราวถึงสิ่งที่ตนเองต้องเผชิญให้ใครฟังได้แม้แต่คนในครอบครัวหรือเพื่อนสนิทจึงทำให้เกิดความรู้สึกอัดอั้นในใจ เก็บกด และทุกข์ใจ

2.8 อาหารที่ไม่คุ้นลิ้น วัฒนธรรมของอาหารการกินที่เปลี่ยนไป เช่น วัตถุดิบที่ใช้ รสชาติ วิธีการปรุง ประเภทของอาหาร และราคาที่แตกต่าง สร้างความทุกข์ใจและเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตของเยาวชนในระยะแรกเป็นอย่างมาก

2.9 ไม่คุ้นชินกับภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างฤดูหนาวส่งผลให้เยาวชนไทยต้องพบอุปสรรค เช่น อุนหภูมิ ช่วงเวลากลางวันและกลางคืนที่เปลี่ยนแปลงไป การเจ็บป่วย การเดินทาง เป็นต้น

3. การปรับตัวกับสังคมใหม่ การขาดการเตรียมตัวและวางแผนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เยาวชนไทยต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับตัวเพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ได้กับสิ่งแวดล้อมใหม่ แบ่งเป็น 5 ประเด็นรอง ดังนี้

3.1 เปิดใจพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เมื่อเยาวชนไทยเข้าใจถึงความหวังดีของครอบครัวเรื่องการย้ายมาอยู่ในประเทศสวีเดน จึงพยายามที่จะปรับตัวด้วยการเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองและเปิดใจพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาในชีวิต มี 2 ประเด็นย่อย ดังนี้

3.1.1 เปิดใจเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนใหม่ ด้วยการเริ่มต้นยอมรับและทำความเข้าใจวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น และพยายามเข้าไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชน เพื่อสร้างเพื่อนใหม่

3.1.2 เปิดใจเพื่อเรียนรู้การอยู่รอดในสังคมใหม่ พยายามเรียนรู้วิถีชีวิต กฎระเบียบ เพื่อแก้ไขอุปสรรคและปรับตัวให้เข้ากับสังคมและระบบต่างๆ ที่ตนเองไม่คุ้นชิน

3.2 เคารพและสร้างคุณค่าให้ตนเอง เยาวชนไทยเริ่มต้นเคารพตนเองและสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองด้วยการค้นหาศักยภาพ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และ พยายามแสดงออกในโอกาสต่างๆ ที่เหมาะสม ช่วยให้เพื่อนชาวสวีเดนยอมรับเยาวชนไทยมากขึ้น

3.3 มีทักษะการใช้ชีวิตในสังคมใหม่ เมื่อเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนสวีเดนแล้ว จึงเกิดการปรับตัวและทักษะการใช้ชีวิต มี 4 ประเด็นย่อย ดังนี้

3.3.1 การปรับตัวทักษะการใช้ชีวิตต่อครอบครัวและสังคมใหม่ เช่น การเปิดใจเข้าไปพูดคุยหรือปรึกษา การช่วยเหลืองานต่างๆ เป็นต้น

3.3.2 การปรับตัวด้านภาษาและวิธีการเรียน เช่น การฝึกพูดกับพ่อบุญธรรมชาวสวีเดนที่บ้าน การฝึกพูดกับเพื่อนๆ ที่โรงเรียนหรือชุมชน การตั้งใจเรียนมากขึ้น และการเรียนและฝึกฝนภาษาเพิ่มเติมกับผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

3.3.3 การปรับตัวด้านอาหารการกิน เช่น การเปิดใจทดลองทานอาหารแปลกใหม่ การเพิ่มเติมเครื่องปรุงเพื่อเพิ่มรสชาติ การฝึกฝนทำอาหารไทยทานเอง การเก็บเงินเพื่อซื้ออาหารไทย เป็นต้น

3.3.4 การปรับตัวด้านสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะการวางแผนการใช้ชีวิตในฤดูหนาวหรือช่วงที่มีหิมะ เช่น การทำให้ร่างกายแข็งแรง การออกกำลังกาย การวางแผนเก็บสะสมอาหารและของใช้ การวางแผนการเดินทาง การวางแผนเวลาในการเรียนและการนอน เป็นต้น

3.4 กิจกรรมยามว่างเพื่อคลายทุกข์และหารายได้เสริม ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล เพื่อสร้างเพื่อนใหม่ และใช้เวลาว่างคลายทุกข์ รวมถึงการหารายได้พิเศษ เช่น การร่วมกิจกรรมต่างๆ และเล่นกีฬาของชุมชน การเป็นผู้ช่วยในโรงเรียนอนุบาล หรือการทำงานตามซูเปอร์มาร์เก็ต เป็นต้น

3.5 การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เด็กหรือเยาวชนจะได้รับการคุ้มครองจากเทศบาลที่ตนอาศัยอยู่ มีการสำรวจติดตามและส่งผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ในกรณีที่เกิดปัญหา เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียน ปัญหาการเงิน และปัญหาที่อยู่อาศัย เป็นต้น

4. เป้าหมายของชีวิต การมีเป้าหมายในชีวิตเป็นแรงจูงใจในการใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย มีคุณค่า มีความหวัง และมีทิศทางเพื่อบ่มบ่มอนาคตตามความฝันและเป้าหมายที่วางไว้ของตนเอง มีประเด็นรอง 3 ประเด็นรอง ดังนี้

4.1 เอื้อมือคือว่าปัญญา เป็นการตั้งความหวังของตนเอง ของแม่และญาติที่เมืองไทย คือต้องการให้ลูกหลานเรียนจบในระดับชั้นสูงสุดเพื่ออนาคตที่มั่นคง เยาวชนไทยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะนำปัญญามาครอบครองตามคำมั่น

4.2 การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ สวีเดนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาดี การได้มาศึกษาเล่าเรียนที่ประเทศสวีเดนจึงนับเป็นโอกาสทอง แม้ระบบการเรียนจะแตกต่างจากเมืองไทยและค่อนข้างยากเนื่องจากปัญหาด้านภาษา แต่เยาวชนไทยก็ใช้ความมุมานะพากเพียรเพื่อให้สามารถเข้าเป็นหนึ่งในชั้นเรียนได้อย่างเต็มภาคภูมิ

4.3 กลับมาพัฒนาบ้านเกิด เป็นความหวังอันสูงสุดของเยาวชนไทยที่ได้ไปพบเห็นความเจริญรุ่งเรืองโดยหลังจากสำเร็จการศึกษา เยาวชนไทยต่างต้องการที่จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดในเมืองไทยให้เจริญก้าวหน้าเท่าเทียมกับประเทศที่ตนได้พบสัมผัสและเรียนรู้มา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะจิตใจก่อนย้ายถิ่น เยาวชนไทยส่วนใหญ่ย้ายมาอยู่สวีเดนด้วยความไม่เต็มใจ เกิดความกังวลใจ ทุกข์ใจ สอดคล้องกับทฤษฎีของ Carl Rogers (อ้างอิงมาจาก McLeod, 2014) ที่ว่าความทุกข์เกิดจากความไม่สอดคล้องระหว่างตัวตนตามการรับรู้ของตนเอง การที่ต้องย้ายจากถิ่นฐานห่างไกลจากครอบครัว บุคคลอันเป็นที่รัก สังคม วัฒนธรรม และเพื่อนฝูงที่ตนเองได้เคยใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมา จึงเกิดความกังวลใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในอนาคตเมื่อต้องย้ายถิ่นติดตามมารดาไปอยู่ประเทศสวีเดน ต้องเริ่มต้นชีวิต

ในต่างแดน การวางแผนเพื่อรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นช่วยทำให้ลดความกังวล และเกิดความมั่นใจได้

2. อุปสรรคที่พบ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนไทยมีความรู้สึกคิดถึงเมืองไทยที่จากมา การเก็บตัว ตีตัวออกห่างจากทุกคน ประกอบกับการไม่เข้าใจวัฒนธรรม กฎระเบียบ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น และการเข้ามาในฐานะลูกติดภรรยา ทำให้มีปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารเกิดความรู้สึกอึดอัด ทุกข์ใจ เปราะบาง ปรับตัวไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Lewis A. Coser (อ้างอิงมาจาก Jameson, 2012) ที่อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งด้านสังคมและมนุษย์วิทยาความไม่กลมกลืนดังกล่าว เป็นเพราะระบบความคิดของคนเรา ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิสูจน์ตัวเองและศักยภาพที่ตนเองมี ซึ่งปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลกับกลุ่ม นับเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวที่เกิดขึ้นเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวล้วนเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่คุ้นเคย วัฒนธรรมที่ประเทศสวีเดนมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมไทย เมื่อเยาวชนไทยไม่ได้มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมในสังคมของประเทศสวีเดนมาก่อน ขาดการเตรียมตัวเตรียมใจล่วงหน้าทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเดิมในเมืองไทย เกิดปัญหาด้านต่างๆ และส่งผลต่อการเรียน อันเนื่องมาจากระบบการเรียนที่แตกต่าง และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน มีเพื่อนน้อย ขาดความมุ่งมั่นในตนเอง ไม่สามารถระบายความทุกข์ ความอัดอั้นในสิ่งที่ตนเองประสบ รวมถึงความห่างเหินที่มีต่อมารดาตั้งแต่เกิด มีความรู้สึกอึดอัดกับทุกสิ่ง รวมถึงอาหารที่แตกต่าง อากาศที่หนาว ส่งผลให้การปรับตัวของเยาวชนไทยเพื่อให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมสวีเดนเป็นไปด้วยความยากลำบาก มีผลต่อการดำเนินชีวิตรวมถึงการศึกษาเล่าเรียน

3. การปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ เมื่อได้ใช้ชีวิตในประเทศสวีเดนมาระยะหนึ่ง เยาวชนไทยเริ่มตระหนักและเข้าใจว่าควรปรับตัวอย่างไรในการดำเนินชีวิตเพื่ออนาคตที่ดี จึงเริ่มเปิดใจเพื่อนำไปสู่หนทางที่จะสามารถ สร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนใหม่ สังคมใหม่ ครอบครัวใหม่ได้ สอดคล้องกับ เอมอร์ ฤๅษณะรังสรรค์ (2556) ที่กล่าวว่าการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นในการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ พัฒนาการทางสังคมและความคิดของบุคคล พัฒนาขึ้นจากการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ดังนั้นเมื่อเยาวชนไทยเริ่มเปลี่ยนมุมมองความคิดเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมสวีเดน โดยเริ่มต้นดำเนินชีวิตในแบบเดียวกับที่คนท้องถิ่นปฏิบัติเคารพกฎเกณฑ์ของประเทศ เปิดใจกับเพื่อนใหม่ ครอบครัวใหม่ สังคมใหม่ พยายามฝึกฝนภาษา และตั้งใจเรียน ปรับเปลี่ยนเรื่องอาหารการกิน เตรียมตัวรับสภาพภูมิอากาศ หากิจกรรมเสริม หารายได้พิเศษ ส่งผลให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองทำให้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมในประเทศสวีเดนได้ สอดคล้องกับ Roy's Adaptation Model (Roy, 2016) ที่กล่าวว่า การปรับตัวเป็นงานประจำที่บุคคลจะต้องปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาซึ่งอาจจะเกิดจากตัวเอง สิ่งแวดล้อม หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มต้นจากการรู้จักและยอมรับตนเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการปรับตัว มนุษย์จะมีกระบวนการโดยอาศัยกระบวนการคิดเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเป็นผลให้บุคคลต้องเรียนรู้การปรับตัว

4. การวางแผนเป้าหมายสูงสุดในชีวิตของเยาวชนไทยคือการคว้าปริญญาและกลับมาพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ การมีเป้าหมายในชีวิตช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จะลงมือปฏิบัติ มารดาและญาติของเยาวชนไทยต่างก็หวังให้บุตรหลานของตนเรียนจบเพราะการศึกษาทำให้มนุษย์ได้พัฒนาความรู้ พัฒนาศักยภาพของตนเอง และฝึกฝนตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เมื่อมีการปรับตัวให้อยู่ในสังคมใหม่ได้และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาโดยมีความตั้งใจจะนำความรู้ที่มีมาให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับทฤษฎีของ Immanuel Kant (อ้างอิงมาจาก Dicker, 2005) ที่ว่าการตระหนักถึงคุณค่าของความรู้และการศึกษานับเป็นเจตนาที่ดีและเกิดจากความตั้งใจจริงในการกระทำดีและผลจากการกระทำดีนั้นจะเป็นผลดีและมีประโยชน์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้เยาวชนไทยที่กำลังจะย้ายถิ่น หรือศึกษาต่อในต่างประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวและการศึกษาในต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

บุคคลที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอดด้วยการวิจัยเชิงทดลอง เช่น การจัดกิจกรรมแนะแนวหรือ การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มเพื่อพัฒนา ส่งเสริม แก้ไข และป้องกันปัญหาการปรับตัวให้กับเยาวชนไทยที่อยู่ในต่างแดน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (2556). *สถิติการเดินทางไปทำงานต่างประเทศปี 2555*. สืบค้นเมื่อ กันยายน 2559, จาก : <https://doe.go.th/prd/overseas/statistic/param/site/149/cat/81/sub/0/pull/category/view/list-label>.
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (2556). *ทักษะการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น*. สืบค้นเมื่อ เมษายน 2560, จาก : <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm>
- Dicker, G. (2005). *Kant's the theory of knowledge: An analytical introduction*. England : Oxford University Press.
- Jameson, S. (1999). The functions of social conflict. In M.S. Mander (Ed.), *Framing friction: Media and social conflict* (pp. 1-57). University of Illinois Press.
- McLeod, S. (2014). Roger's Theory "The Simply-Psychology," The University of Manchester. Retrieved June 2017, from <https://www.simplypsychology.org/saul-mcleod.html>
- Moa, S., & Sundell, K. (2014). *Children of Immigrations: The Impact of biculturalism of identity*. Bachelor's Degree Project. 15 HEC Study Program of International Social Work Degree Project. Hogskolan I Gavle Sweden.
- Roy, C. (2016). *Roy's adaptation model B: The celebrating 50 years of the RAM and 25 years of the RAA*. Boston College press
- Thailändare i Sverige. (2016). *Wikipedia. org Sweden*. Retrieved October 2017, from https://sv.m.wikipedia.org/wiki/thailandare_i_Sverige
- Thai Embassy. (2015). *Thai People Hand Book, Stockholm Sweden*. Retrieved September 2017, from <https://www.informationsverige.se>

Translated Thai References

- Kritsanarangsun, E. (2013). *Skills in Building Relationship with Others*. Retrieved April 2017, from <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm> [in Thai]
- Overseas Employment Administration Office, Department of Employment, Ministry of Labor. (2013). *Statistics of Traveling to Work Abroad in 2012*. Retrieved September 2016, from <https://doe.go.th/prd/overseas/statistic/param/site/149/cat/81/sub/0/pull/category/view/list>. [in Thai]